

– Nå må politikerne i anstendighetens navn handle

Norsk Sjøoffisersforbunds viktigste kamp er å få politikerne til å innføre ordninger som sikrer at norske skip med sjøfolk på norske lønnsvilkår ikke blir totalt utkonkurrert langs kysten og på sokkelen.

POLITISKE MØTER: Direktør, sjøkaptein Hans Sande har kjempet for like konkurransevilkår langs kysten og på kontinentalsokkelen i en årrekke. Her sammen med Nærings- og fiskeriminister Monica Mæland.

■ Omar Jørgensen, tekst

– Refusjonsordningen for NOR-skip (nettolønnsordningen) hjelper, men ikke nok til å stå i mot konkurransen fra utenlandske skip. NOR-skipenes andel av det norske innenriksmarkedet gikk for eksempel ned fra 69 til 29 prosent på ett år. Norske politikere kan – og må – vedta ordninger og beskyttelsestiltak for å sikre norske interesser langs kysten og kontinentalsokkelen, sier direktør, sjøkaptein Hans Sande.

Derfor bestemte LO, Norsk Sjømannsforbund og Norsk Sjøoffisersforbund allerede i 2009 seg for å utrede hvilke muligheter norske myndigheter har til å kreve norsk lønn i nærskipfarten og på norsk sokkel. Forskningsstiftelsen Fafo fikk i oppdraget.

– Rederinæringen hadde skapt det inntrykk overfor politikerne at det var umulig å iverksette tiltak og at det også kunne føre til utestengende mottiltak fra andre skipsfartsnasjoner, forklarer Sande.

Fafo-rapporten «Hvem kan seile sin egen sjø» ble ferdigstilt mars 2010. Rapporten fastslo at Norge har handlingsrom til å iverksette en rekke tiltak for å sikre arbeidsplasser til sjøs.

Myten sprakk

– Et meget sentralt punkt i rapporten er at Norge står fritt til for eksempel å gjennomføre endringer i allmenngjøringsloven* (se forklaring til slutt i artikkelen). Det er også verdt å merke seg at forskerne IKKE har funnet eksempler på at nasjonale beskyttelsestiltak er møtt med reaksjoner fra andre skipsfartsnasjoner. Samtidig som rapporten slo hull på myten om at Norge risikerer å bli «straffet» internasjonalt kom det tydelig ►

fram at skipsfartsnasjoner det er naturlig å sammenligne oss med allerede praktiserte til dels meget strenge beskyttelsestiltak for egne sjøfolk. Det er kun Norge og Storbritannia som lar sokkelen ligge vidåpen for fri konkurranse, fastslår Sande.

Politisk offensiv

Sjømannsorganisasjonene jobbet opp mot stortingspolitikere med rapporten som også ble presentert for den politiske ledelsen i Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Utenriksdepartementet.

– Vi fikk forsåvidt god respons på rapporten, men følte samtidig at det ikke var politisk vilje til å realitetsbehandle handlings-

rommet som forskerne hadde påpekt fantes, fortsetter Sande.

Kampen for like konkurransevilkår var også hovedpunktet i de politiske samtalerne han hadde med partitoppene i forkant av stortingsvalget 2013.

– I forkant av disse møtene hadde vi påbegynt arbeidet med å oppdatere «Hvem kan seile sin egen sjø». Fersk statistikk viste at konkurransevidningen gikk i feil retning. Dette ble poengtert i alle de politiske møtene, men dessverre uten konkrete resultater så langt, sier Hans Sande.

Negativ utvikling

Den nye Fafø-rapporten heter «Det gode liv til sjøs» (utgitt mars 2014) og hovedbildet er

som nevnt at NOR-skipenes andel av det norske innenriksmarkedet til sjøs er halvert fra 2012 til 2013, fra 62 til 29 prosent!

Skip under utenlandsk flagg sto i 2012 for 57 prosent av frakten. I denne gruppen er det både skip under bekvemmelighetsflagg og skip under andre registre. NIS-skip hadde i 2012 en andel på 14 prosent av innenriksfarten.

– Også den nye Fafø-rapporten fastslår at norske myndigheter fortsatt har handlingsrom til å iverksettes tiltak som sikrer like konkurransevilkår langs kysten og på norsk kontinentalsokkel. Rapporten viser at store offshorenasjoner som for eksempel USA, Australia og Brasil har innført strenge krav når det gjelder nasjonalitet, flagg og lønns- og arbeidsvilkår i sine farvann, sier Sande.

FOTO: ILLUSTRASJONSFOTO COLORBOX

POLITIKERNE MÅ HANDLE: Offshorenasjoner det er naturlig å sammenligne oss med har innført beskyttelsestiltak, men norsk kontinentalsokkel ligger totalt uregulert.

Han er overbevist om at den negative utviklingen også har fortsatt i årene etter 2013. Det seiler i dag skip under 58 forskjellige flagg langs kysten.

– Norske myndigheter deler ut konsekvenser på norsk sokkel og akvakultur (fiskeoppdrett). Her må det komme krav om at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde. Så får vi se hvordan man kan ruste seg mot den økte konkurransen på kysten innenfor de internasjonale forpliktelser og handelsavtaler Norge har, mener Sande.

Utredes juridisk

– Jeg gjentar det samme i dag som jeg gjorde for fem år siden: Allmenngjøring av tariffavtaler er et godt virkemiddel for å motvirke skjev konkurranse i fraktestor og offshore service. I dag er markedet uregulert, noe som gir store fordeler for rederier som operer under andre flagg.

Vi hadde forventet at den overhengende faren for en forvitring av erfaringsbasert norsk kompetanse fra sjøen ble tatt mer på alvor. I stedet blir vi møtt av komplisert juss som byråkratiet har fått i oppdrag å utrede. Vi lar oss imidlertid ikke stoppe av politisk unnfalighet. Maritimt Samarbeidsutvalg har derfor for egen regning engasjert to av Norges fremste professorer til å utrede de juridiske sidene av saken, Erik Røseg og Henrik Ringbom. Begge er ansatt ved Nordisk institutt for sjørett.

Krever handling

Hans Sande mener at dersom det ikke foreligger hindringer i forhold til internasjonale forpliktelser så må politikerne i anstendighetens navn handle – og det raskt.

– En rekke forskningsrapporter og analyser som er publisert de siste årene viser hvor viktig arbeidsplasser til sjøs er for sysselsettingen – ikke minst i distriktene. Samtidig vektlegger rapportene betydningen norske sjøfolk har inn i den maritime klyngen og dermed for Norges maritime framtid, sier Sande.

Han er innforstått med at dersom norske sjøfolk må leve med nåværende skjeve konkurranseforhold så må man tenke nytt.

– Hvilke virkemidler vi eventuelt da kan bruke er for tidlig å si. Til syvende og sist skal det i alle fall ikke stå på innsatsen til Norsk Sjøoffisersforbund når det gjelder å sikre norske arbeidsplasser, lover Hans Sande.

Mobilisering

Han presiserer at gjennomslag for kravet om at norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde ikke er noe man kan streike seg til.

– Vi må ansvarliggjøre og bevisttgjøre politikerne hva som er konsekvensen av en internasjonalisering på sokkelen gjennom bruk av utenlandsk besetning på lokale lønns- og arbeidsvilkår. Vi må mobilisere i forbindelse med kommende kommune- og stortingsvalg. Det er i forbindelse med valg politikere blir holdt ansvarlig for sitt arbeid og uttrykte holdninger, sier Hans Sande.

I erkjennelsen av dette har derfor Norsk Sjøoffisersforbund og Norsk Sjømannsforbund i fellesskap besluttet å ansette en egen person som skal ha som hovedoppgave å jobbe opp mot politikere og storting.

gere enn hva som er fastsatt i landsomfattende tariffavtaler for vedkommende fag eller bransje, eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke. For at allmenngjøring skal bli gjennomført, må det kunne dokumenteres at utenlandske arbeidstakere har – eller kommer til å få – dårligere lønn eller arbeidsforhold enn sine norske kolleger. Per dato er fire bransjeområder allmenngjort: bygg, verftsindustri, landbruk og renhold.

■ *Allmenngjøring er vedtak om at en landsomfattende tariffavtale helt eller delvis skal gjelde for alle arbeidstakere som utfører arbeid av den art som avtalen omfatter, også for uorganiserte og utenlandske arbeidstakere. Allmenngjøring er hjemlet i lov av 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. og vedtas av Tariffnemnda etter krav fra en fagforening eller arbeidsgiverforening. Formålet med allmenngjøring er å hindre at arbeidstakere utfører arbeid på vilkår som er påviselig dårligere enn hva som er fastsatt i landsomfattende tariffavtaler for vedkommende fag eller bransje, eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke. For at allmenngjøring skal bli gjennomført, må det kunne dokumenteres at utenlandske arbeidstakere har – eller kommer til å få – dårligere lønn eller arbeidsforhold enn sine norske kolleger. Per dato er fire bransjeområder allmenngjort: bygg, verftsindustri, landbruk og renhold.

Stort hus – liten forsikring?

Forsikringskontoret får ofte spørsmål om hvor stor innboforsikring man bør ha. Mange medlemmer har ganske store boliger med verdi på flere millioner, og innbodekningen virker for noen litt snau i forhold til boligdekningen.

– Det er vanskelig å gi et generelt råd om hvor stor dekning man bør ha på innbo. Gjennom våre avtaler kan man kjøpe dekning på 1,5 mill, eller kr 500 000 om man har en liten husholdning. Vi tilbyr også utvidet dekning over 1,5 mill om du har behov for det. Vi anbefaler våre medlemmer å benytte innbokalkulatoren som er linket opp fra våre forsikringssider, sier Liv-Toril Moen på Forsikringskontoret.

Den gir ikke noe fasitsvar, men den gir en god indikasjon på hvor stor dekning du bør ha. Men andre faktorer spiller også inn. Er du singel har du sikkert mye mindre innboverdi enn en familie med flere barn har.

– Husk at barn og ungdom også har store verdier i form av klær, datautstyr, sportsutstyr og andre eiendeler. Dette må du ta høyde for når du vurderer forsikringssum for innbo, understreker Moen. Hun tipser også om superdekningen til kr 327 i året: - Billig kasko på innboforsikringen din!

– Det er ikke noe krav om at man skal ha bilder av innbo dersom det oppstår et skadetilfelle. Men har du spesielle ting som er særlig verdifulle, er det ikke dumt å ha dokumentasjon i form av bilder. Om det skulle bli en totalskade, f.eks ved brann, gjør bilder det enklere både å huske og dokumentere slike eiendeler, sier Liv-Toril Moen.

– Og bildene bør du selvsagt oppbevare et annet sted enn på hjemmekontoret, legger hun til.

Du finner link til innbokalkulatoren fra vår forsikringsside: www.sjooff.no/forsikring, klikk Innbo

Prøv den, og ta gjerne en telefon til Forsikringskontoret for å diskutere hvilken løsning du bør velge.

– Ring oss på 22 00 55 00 eller send en e-post til forsikring@sjooff.no Vi har forresten også gode priser og vilkår på alle de øvrige forsikringene du trenger, minner Liv-Toril Moen om.